

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Андрій ДЄГТЯР

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«29» серпня 2025 р.

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Теоретичні засади розроблення і функціонування механізмів
публічного управління та адміністрування**

(назва навчальної дисципліни)

Вибірковий блок: Вибіркова дисципліна (з глибинних знань зі спеціальності)

(назва вибіркового блоку)

Галузь знань: Д "Бізнес, адміністрування та право"

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: D4 Публічне управління та адміністрування

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий)*

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025 р.

Розробник:

Ковальчук В.Г., зав. каф., д. н. держ. упр., професор

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (601)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

д. н. держ. упр., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (4 курс, група 281-601-4)

(підпис)

Ельвіра СЕІДОВА-БОГОСЛОВСЬКА

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

1. Загальна інформація про викладача

Ковальчук Вероніка Геннадіївна

Професор кафедри економіки та публічного управління, доктор наук з державного управління, професор.

З 2020 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах;
- Управління персоналом в публічній сфері;
- Стратегічне планування сталого розвитку регіону;
- Публічне управління;
- Стратегічне управління;
- Комунікації в державних інституціях.

Напрями наукових досліджень:

- управління соціально-економічним розвитком регіонів,
- формування регіональних стратегій розвитку в Україні,
- стратегічне управління,
- управління персоналом,
- бізнес-комунікації, бізнес-адміністрування.

Контактна інформація:

е-mail v.kovalchuk@khai.edu

тел. +380501307122

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	денна, заочна
Семестр	другий
Мова викладання	українська
Тип дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (64 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 32; СРЗ – 86); <u>заочна</u> : 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (8 аудиторних, з яких: лекції – 4, практичні – 4; СРЗ – 142)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит.
Пререквізити	«Теоретико-прикладні проблеми публічного управління», «Обробка та аналіз результатів наукових досліджень з використанням ІТ»
Кореквізити	«Наукові іншомовні комунікації», «Управління науковими проектами»
Постреквізити	«Публічне управління та адміністрування як суспільне явище», «Соціальна та гуманітарна політика органів місцевого самоврядування», «Інновації в публічному управлінні», «Система органів публічної влади в Україні»

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета викладання навчальної дисципліни «Теоретичні засади розроблення і функціонування механізмів публічного управління та адміністрування» є формування у здобувачів сучасної системи знань про природу та теоретичні засади розроблення і функціонування механізмів публічного управління та адміністрування в умовах нових викликів та ризиків та здобуття вмінь розробляти та впроваджувати нові інструменти, засоби, методи публічного управління та адміністрування, а також адаптувати кращі зарубіжні практики.

Завдання: надання здобувачам сучасних знань про інструменти, засоби, методи публічного управління та адміністрування, вмінь та навичок застосування механізмів та технологій публічного управління та адміністрування, інтерпретації зарубіжного досвіду впровадження та реалізації механізмів публічного управління та адміністрування в українських реаліях.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Здатність ідентифікувати комплексні проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, у тому числі в дослідницько-інноваційній діяльності, та пропонувати підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики публічного управління та адміністрування

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності (СК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в публічному управлінні та адмініструванні й дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

Програмні результати навчання (ПРН):

– мати передові концептуальні та методологічні знання з публічного управління та адміністрування й на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідної галузі, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

– вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми публічного управління та адміністрування державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади розроблення і функціонування механізмів публічного управління та адміністрування

Тема 1. Структура механізму органів публічного адміністрування

Питання для розгляду

1. Механізми публічного адміністрування.
2. Механізми функціонування системи публічного адміністрування.
3. Цільові механізми публічного адміністрування.

Завдання для практичних занять

- Проаналізувати структуру механізмів публічного адміністрування в Україні та визначити їх ключові елементи (органи, методи, інструменти, ресурси).
- Порівняти механізми публічного адміністрування в Україні та одній із країн ЄС (на вибір: Польща, Німеччина, Франція). Виявити спільні та відмінні риси.
- Побудувати схему «структура механізму функціонування органів публічного адміністрування» (у вигляді таблиці або графічної моделі).
- Розробити приклад цільового механізму публічного адміністрування для вирішення конкретної проблеми (наприклад: цифровізація послуг, екологічна безпека, соціальний захист населення).
- Обговорити практичні труднощі впровадження механізмів публічного адміністрування в умовах воєнного стану та запропонувати шляхи їх подолання.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.

- 1.Що таке механізм публічного адміністрування? Які його основні складові?
- 2.У чому полягає відмінність між механізмами публічного управління та механізмами публічного адміністрування?
- 3.Які існують класифікації механізмів публічного адміністрування (за функціональним призначенням, рівнями управління, інструментами впливу тощо)?
- 4.Які фактори визначають ефективність функціонування системи публічного адміністрування?
- 5.Наведіть приклади цільових механізмів публічного адміністрування в сучасній Україні (наприклад: реформа децентралізації, «Дія», Програма відновлення України).

6. Яку роль відіграють інформаційні технології у формуванні та реалізації механізмів публічного адміністрування?

7. Як ви оцінюєте перспективи удосконалення механізмів публічного адміністрування в Україні на основі європейських практик?

Тема 2. Особливості технології публічного адміністрування

Питання для розгляду

1. Сутність і відмінність публічного адміністрування.
2. Суб'єкт і об'єкт публічного адміністрування.
3. Загальна схема технології публічного адміністрування.

Завдання для практичних занять

– Визначити основні відмінності між поняттями «публічне адміністрування» та «державне управління» на прикладі сучасних реформ в Україні.

– Скласти таблицю «Суб'єкт – об'єкт публічного адміністрування» з конкретними прикладами (наприклад: Кабінет Міністрів України – громадяни; орган місцевого самоврядування – територіальна громада тощо).

– Побудувати загальну схему технології публічного адміністрування (етапи: підготовка, прийняття рішень, реалізація, контроль, оцінка).

– Проаналізувати роль громадськості як об'єкта та одночасно партнера в процесі публічного адміністрування.

– На практичному прикладі (наприклад: електронне врядування, бюджет участі, адміністративні послуги) показати, як працює технологія публічного адміністрування від початкового задуму до результату.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.

1. У чому полягає сутність публічного адміністрування? Які його особливості в сучасних умовах?

2. Які відмінності між управлінськими технологіями в бізнесі та технологіями у публічному адмініструванні?

3. Хто належить до суб'єктів і об'єктів публічного адміністрування? Наведіть приклади.

4. Опишіть етапи загальної схеми технології публічного адміністрування.

5. Яку роль відіграє аналіз суспільних потреб у процесі розроблення управлінських рішень?

6. Як ви оцінюєте значення інформаційних технологій у вдосконаленні технології публічного адміністрування?

7. Проаналізуйте одну з сучасних реформ в Україні (децентралізація, цифровізація, антикорупційна політика) з точки зору технології публічного адміністрування.

Тема 3. Специфіка української моделі публічного управління та адміністрування.

Питання для розгляду

1. Принципи публічного адміністрування.
2. Закони публічного адміністрування
3. Українська модель основних напрямів, процесів та форм публічного управління та адміністрування.

Завдання для практичних занять

- Визначити та проаналізувати ключові принципи публічного адміністрування, закріплені в Конституції України та законах.
- Обговорити, які закони публічного адміністрування визначають діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Навести приклади їх застосування.
- Побудувати структурно-логічну схему української моделі публічного управління та адміністрування (основні напрями, процеси та форми).
- Порівняти українську модель публічного управління з моделлю однієї з країн ЄС (на вибір: Польща, Естонія, Німеччина). Виявити сильні та слабкі сторони.
- Розробити пропозиції щодо вдосконалення української моделі публічного управління та адміністрування з урахуванням європейських практик і викликів воєнного часу.

Самостійна робота здобувача освіти: *опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.*

1. У чому полягає сутність та значення принципів публічного адміністрування?
2. Які з принципів ви вважаєте найбільш актуальними для України сьогодні?
3. Які закони публічного адміністрування формують правову основу функціонування органів влади в Україні?
4. Чим відрізняється українська модель публічного управління та адміністрування від класичної європейської?
5. Які основні напрями та форми публічного управління та адміністрування властиві українській моделі?
6. Як впливає процес євроінтеграції на формування української моделі публічного управління та адміністрування?
7. Які проблеми української моделі потребують першочергового вирішення у післявоєнний період?

Тема 4. Зарубіжний досвід впровадження та реалізації технологій публічного адміністрування

Питання для розгляду

1. Досвід організації публічної служби в європейських країнах
2. Світовий досвід управління якістю публічних послуг у системі публічного адміністрування

Завдання для практичних занять

– Порівняти системи публічної служби у двох країнах ЄС (наприклад: Німеччина та Польща). Визначити їх сильні сторони та можливість застосування в Україні.

– Побудувати таблицю «Принципи організації публічної служби: ЄС vs Україна».

– Проаналізувати приклади управління якістю публічних послуг у різних країнах (наприклад: ISO-стандарти у Великій Британії, система CAF у ЄС, моделі TQM у США).

– Розробити пропозиції щодо удосконалення української моделі на основі зарубіжного досвіду управління якістю.

– Провести «міні-дебати» у групах: Яка країна є найкращим прикладом для України у сфері впровадження технологій публічного адміністрування?

Самостійна робота здобувача освіти: *опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.*

1. Які особливості організації публічної служби у європейських країнах?
2. Які принципи лежать в основі діяльності публічних службовців у країнах ЄС?
3. У чому полягає сутність концепції New Public Management (NPM) та як вона вплинула на розвиток адміністрування у світі?
4. Які існують моделі управління якістю публічних послуг (ISO, CAF, TQM)?
5. Які країни запровадили найбільш ефективні механізми моніторингу якості публічних послуг?
6. Як можна використати зарубіжний досвід для вдосконалення надання адміністративних послуг в Україні?
7. Оцініть перспективи інтеграції європейських стандартів управління якістю в українську систему публічного адміністрування.

Модульний контроль 1

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Змістовий модуль 2. Результативність та ефективність функціонування механізмів публічного управління та адміністрування

Тема 5. Результативність та ефективність публічного адміністрування

Питання для розгляду

1. Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування.

2. Фактори результативності та ефективності публічного управління та адміністрування

Завдання для практичних занять

– Порівняти поняття «результативність» і «ефективність» у публічному адмініструванні. Навести приклади з практики органів влади.

– Визначити критерії оцінки результативності роботи органів публічного адміністрування на державному та місцевому рівнях.

– Провести SWOT-аналіз діяльності обраного державного органу чи місцевої ради з точки зору ефективності управління.

– Проаналізувати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів (політичних, економічних, соціальних, технологічних) на ефективність публічного адміністрування.

– Розробити пропозиції щодо підвищення результативності надання адміністративних послуг (приклад: цифровізація, кадрові зміни, прозорі процедури).

Самостійна робота здобувача освіти: *опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.*

1. Як ви розумієте різницю між поняттями «результативність» та «ефективність»?

2. Які підходи застосовуються у світі для вимірювання ефективності публічного адміністрування?

3. Які фактори найбільше впливають на результативність діяльності органів влади в Україні?

4. Чому важливо враховувати суспільні потреби при оцінюванні ефективності управлінських рішень?

5. Як пов'язані ефективність публічного адміністрування та рівень довіри громадян до влади?

6. Які індикатори ефективності використовуються в європейських країнах (приклади)?

7. Запропонуйте власну систему критеріїв для оцінки ефективності публічної служби в Україні.

Тема 6. Оцінка результативності та ефективності публічного управління та адміністрування

Питання для розгляду

1. Критерії ефективності та результативності публічного управління та адміністрування.
2. Інтегральні показники оцінки ефективності державного управління.
3. Критерії ефективності діяльності управлінських органів і посадових осіб.

Завдання для практичних занять

- Скласти перелік критеріїв оцінки результативності та ефективності роботи обраного органу публічного управління (наприклад: міністерства, міської ради).

– Проаналізувати офіційні звіти органу влади (на вибір) та визначити, які індикатори результативності й ефективності у них застосовуються.

– Розробити інтегральний показник оцінки ефективності діяльності органу місцевого самоврядування (наприклад: якість адміністративних послуг + рівень задоволеності громадян + витрати бюджету).

– Провести дискусію: «Чи можна вважати кількість прийнятих рішень критерієм результативності органу влади?»

– Скласти систему критеріїв оцінки ефективності діяльності конкретної посади в органі публічного адміністрування (наприклад: міського голови, керівника департаменту, державного секретаря).

Самостійна робота здобувача освіти: *опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.*

1. Які основні критерії ефективності та результативності публічного адміністрування ви знаєте?

2. У чому полягає різниця між кількісними та якісними критеріями ефективності?

3. Які інтегральні показники ефективності державного управління застосовуються у країнах ЄС?

4. Які індикатори ефективності публічної служби пропонує Світовий банк або ОЕСР?

5. Чому важливо враховувати не лише економічні, а й соціальні критерії ефективності?

6. Як можна оцінити ефективність роботи окремого посадовця?

7. Розробіть приклад інтегральної моделі оцінювання ефективності публічного адміністрування на рівні громади.

Тема 7. Детермінанти підвищення ефективності публічного управління та адміністрування

Питання для розгляду

1. Основні підходи щодо ефективності діяльності органів влади як публічних організацій
2. Ноосферне управління в системі державної влади України

Завдання для практичних занять

– Порівняльний аналіз: визначити відмінності між традиційними підходами до оцінки ефективності діяльності органів влади та сучасними (на прикладі України та країн ЄС).

– Кейс-стаді: розглянути приклади реформ в Україні (децентралізація, цифровізація, прозорість закупівель) та оцінити їх вплив на ефективність публічного управління.

– Групова робота: розробити модель підвищення ефективності місцевого самоврядування із врахуванням принципів ноосферного управління.

– Дискусія: «Чи може ноосферне управління стати основою для формування довгострокової стратегії розвитку держави?»

– Практичне завдання: запропонувати комплекс заходів з оптимізації діяльності одного обраного органу влади (наприклад: скорочення дублюючих функцій, цифровізація послуг, підвищення прозорості).

Самостійна робота здобувача освіти: *опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.*

1. Які підходи до визначення ефективності діяльності органів влади ви знаєте?

2. Як принципи менеджменту приватного сектору можуть бути використані у публічному адмініструванні?

3. Що таке ноосферне управління і які його основні риси?

4. Які фактори можна вважати ключовими детермінантами підвищення ефективності публічного управління в Україні?

5. Як ноосферне управління співвідноситься з концепціями сталого розвитку та е-урядування?

6. Чи можливе застосування ідей ноосферного управління в умовах кризових ситуацій (війна, економічна нестабільність)?

7. Які зміни у системі підготовки публічних службовців сприятимуть підвищенню ефективності управління?

Тема 8. Публічний менеджмент як основа публічного врядування. Old Public Management і New Public Management

Питання для розгляду

1. Публічний менеджмент як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності.
2. Співвідношення управління (адміністрування) та менеджменту, а також публічного управління (адміністрування) та публічного менеджменту.
3. Old Public Management і New Public Management: спільне та відмінне.
4. Комунікація як ефективний інструмент забезпечення «доброго врядування» («good governance»).
5. Новий публічний менеджмент як концепція публічного управління.

Завдання для практичних занять

- Аналіз наукових джерел: визначити основні напрями досліджень у сфері публічного менеджменту та приклади їх застосування на практиці.
- Схематичне порівняння: скласти таблицю «Управління vs. Менеджмент» та «Публічне управління vs. Публічний менеджмент» із конкретними прикладами.
- Кейс-стаді: проаналізувати конкретну реформу в Україні (децентралізація, цифровізація, електронні сервіси) через призму Old Public Management та New Public Management.
- Практичне завдання: визначити, які інструменти комунікації забезпечують принципи «good governance» у роботі органу влади (наприклад: прозорі публічні звіти, участь громадян у прийнятті рішень).
- Групова робота: розробити пропозиції щодо впровадження елементів New Public Management у діяльність обраного органу публічного управління, визначивши очікувані результати.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт, розгляд самостійно питань.

1. Що таке публічний менеджмент і які його ключові функції?
2. У чому полягає різниця між управлінням (адмініструванням) та менеджментом?
3. Як співвідносяться публічне управління (адміністрування) та публічний менеджмент?
4. Які спільні риси та відмінності Old Public Management і New Public Management?
5. Які принципи «good governance» можна реалізувати за допомогою публічного менеджменту?
6. Як комунікація впливає на ефективність публічного менеджменту та результативність публічного врядування?
7. Наведіть приклади інструментів New Public Management у державних органах України.

Тема 9. Елементи new public management у практиці вітчизняного публічного сектору

Питання для розгляду

1. Передумови new public management та його засади.
2. Запровадження положень парадигми new public management у практику державного управління України.
3. Доцільність імплементації елементів new public management у контексті євроінтеграції.

Завдання для практичних занять

- Аналіз передумов NPM: визначити історичні, соціальні та економічні фактори, що сприяли появі New Public Management у світі та Україні.
- Кейс-стаді: оцінити приклад запровадження NPM в українських органах влади (наприклад: цифровізація сервісів через портал «Дія», оптимізація процедур надання адміністративних послуг).
- Групова робота: скласти перелік основних засад NPM та визначити, як вони реалізуються у вітчизняній практиці публічного управління.
- Дискусія: «Чи доцільна імплементація елементів NPM в Україні у контексті євроінтеграції?»
- Практичне завдання: запропонувати конкретні заходи для підвищення результативності органів влади на основі принципів NPM (орієнтація на результат, підзвітність, використання інноваційних технологій).

Самостійна робота здобувача освіти: *опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт.*

1. Які передумови виникнення концепції New Public Management?
2. У чому полягає сутність засад NPM?
3. Як положення NPM впроваджуються у практику українського державного управління?
4. Які переваги та ризики імплементації NPM в Україні?
5. Як NPM пов'язаний із принципами європейської інтеграції та «good governance»?
6. Наведіть приклади організацій, у яких ефективно застосовано елементи NPM в Україні.
7. Які інструменти NPM сприяють підвищенню прозорості та підзвітності публічного сектору?

Тема 10. Публічно-приватне партнерство як імператив прикладного застосування new public management

Питання для розгляду

1. Публічно-приватне партнерство - один із базових принципів нового державного менеджменту.
2. Розвиток публічно-приватного партнерства в Україні.
3. Найпоширеніші сфери співробітництва приватного та публічного секторів.

Завдання для практичних занять

- Аналіз прикладів: вивчити конкретні проекти публічно-приватного партнерства (ППП) в Україні та визначити їх результати й ефективність.
- Складання таблиці: визначити основні принципи PPP та напрями співпраці приватного і публічного секторів (інфраструктура, медицина, освіта, ІТ-технології).
- Кейс-стаді: оцінити ефективність співпраці приватних компаній і органів влади у конкретному проекті (наприклад, будівництво мосту або цифровізація послуг).
- Дискусія: «Чи доцільне активне впровадження PPP в умовах України?»
- Практичне завдання: розробити пропозиції щодо впровадження PPP у місцевому органі влади, визначивши очікувані результати, ризики та заходи контролю.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, творчі завдання, підготовка до модульних контрольних робіт.

1. Що таке публічно-приватне партнерство і чому воно вважається базовим принципом New Public Management?
2. Які передумови розвитку PPP в Україні?
3. У яких сферах найчастіше реалізуються проекти PPP в Україні та світі?
4. Які переваги та ризики для держави і громадян має PPP?
5. Як оцінити ефективність співпраці приватного та публічного секторів у конкретному проекті?
6. Які міжнародні стандарти і практики PPP можна застосувати в Україні?
7. Наведіть приклади успішних проектів PPP в українській практиці.

Модульний контроль 2

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Контрольний захід: іспит.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- рольові ігри (елементи), тренінги;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- застосування наочних засобів (тематичні карти господарства України);
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- складання схем, таблиць, графіків тощо;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується передовий досвід. Під час лекцій використовується друкований опорний конспект у якому виділені головні висновки з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і

передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

Рольові ігри (елементи) – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

7. Методи контролю

Проведення поточного контролю, модульного контролю, виконання та захист контрольної роботи, фінальний контроль у вигляді іспиту (усно).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	4	0...4
Виконання і захист практичних робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	6	0...6
Виконання і захист практичних робіт	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Завдання для іспиту складається з двох теоретичних запитань та одного практичного завдання у вигляді задачі. Розклад балів:

Складові екзаменаційного білету	Бали за одне запитання	Кількість питань	Сумарна кількість балів
Перше теоретичне питання	0 .. 30	1	0 .. 30
Друге теоретичне питання	0 .. 30	1	0 .. 30
Практичне завдання	0 .. 40	1	0 .. 40
Усього			0 .. 100

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру

Задовільно (60-74) виставляється за наступних умов:

- мати знання і уміння для забезпечення програмних результатів навчання;
- написати дві модульні роботи;
- репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу;
- недостатня повнота викладання матеріалу;
- неглибокі знання основного матеріалу, наявність великої кількості неточностей у викладі матеріалу;
- нечітке викладання матеріалу, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Добре (75-89) – виставляється за наступних умов:

- мати знання, уміння й навички для забезпечення програмних результатів навчання;
- написати дві модульні роботи;
- мають місце деякі неprinципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- вміння пов'язати теорію з практикою.

Відмінно (90-100) – виставляється за наступних умов:

- мати знання, уміння й навички, що дадуть змогу самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь-які питання;
- написати дві модульні роботи;
- творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність виконання завдання;
- вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях;
- глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень;
- чітке, послідовне викладення відповіді на папері;
- вміння пов'язати теорію і практику.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Роботи здобувачів освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій згідно структури навчального модулю
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів
3. Методичні рекомендації для практичних занять
4. Завдання для поточного контролю знань студентів
5. Тестові завдання для контролю знань з дисципліни
6. Завдання для підсумкового контролю знань

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=9916>

11. Рекомендована література

Базова

1. Білозерська, О. В. Публічне управління та адміністрування: теорія і практика. – К.: Центр учбової літератури, 2021.
2. Бусел, В. В. New Public Management: сучасні підходи у публічному адмініструванні. – Харків: ХАІ, 2020.
3. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. – 204 с.
4. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / О. Ю. Бобровська, ДЗБ Т. О. Савостенко, О. Ю. Матвеева, В. К. Лебедева. – 2-ге вид., доповн. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 160 с.
5. Ковальчук В.Г. Новий публічний менеджмент як форма менеджеризму в сучасних умовах регіонального управління в Україні / М.. Латинін, В. Б. Родченко та ін.// Державна економічна політика регіонального розвитку : Навчальний посібник за заг. ред. проф. М.А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с. С. 131-148.
6. Особливості публічного управління та адміністрування : Навчальний посібник / Бакуменко В. Д., Бондар І.С., Горник В. Г., Шпачук В. В. – К. : КНУКіМ, 2016. – 167 с.
7. Практичні аспекти публічного управління в контексті сталого розвитку: монографія / [В. М. Бабаєв, М. М. Новікова, С. І. Чернов та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 238 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/ 3 1.pdf](http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/3_1.pdf)
8. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дадій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – 705 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8495/1/Publichne_upravlinnia_2017.pdf
9. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 181 с.
10. Публічне управління [Текст] : навчальний посібник / В.Г. Ковальчук, А.О. Дегтяр. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2022. – 196 с.

Допоміжна

1. Герберт А., Саймон Г. Адміністративна поведінка: Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції: Пер. з англ. — Вид. переробл. і доп. — К.: АртЕк, 2021.
2. Детермінанти розвитку публічного управління та адміністрування в Україні, Монографія / Молохова Ю. Л., Козирєва О. В., Лукін С. Ю.— Видавництво Право 2020. — 264 с.,
3. Інституалізація публічного управління в Україні: стан проблем та перспективи розвитку : монографія / за заг. ред. С. К. Хаджирадєвої. Київ: НАДУ, 2018. 248 с.
4. Ковальчук В.Г. Нормативно-правові засади стратегічного планування на регіональному рівні. Формування регіональних стратегій розвитку в Україні. Українська практика розробки та реалізації стратегій розвитку територій / Латинін М.А., Майстро С.В., Статівка Н.В. та ін.. // Державна економічна політика регіонального розвитку : монографія // за заг. ред. д.держ.упр.,проф. М. А. Латиніна. — Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2017
5. Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : монографія ; за заг. ред. Н.В. Васильєвої, О.І. Васильєвої. Київ : НАДУ, 2018. 304 с.
6. Проблеми реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія / авт. кол. : Т. Е. Василевська, І. Г. Сурай, О. І. Васильєва та ін.; за заг. ред. Т. Е. Василевської. — Київ :НАДУ, 2018. — 256 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<http://academy.gov.ua/manage/pages/dop/8/files/bd1b4d3e-7ff1-4589-8ecf-eb4968fda0b9.pdf>
7. Управління сталим розвитком в умовах глобальних викликів: методологія та практика: монографія / за заг. ред. проф. І. М. Писеревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. — Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. — 334 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:https://mmgh.kname.edu.ua/images/pdf/_---.pdf

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Харківської обласної військової адміністрації. — Режим доступу : <http://www.kharkivoda.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Центру політико-правових реформ. — Режим доступу : <http://www.pravo.org.ua/>